

ЦИРКУЛЯРНА ЕКОНОМІКА ЯК МЕХАНІЗМ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Наталія Супрун

ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України», Київ, Україна

Email: suprun.nataliia@gmail.com

Реалізація стратегії сталого розвитку може бути успішною лише за умови запровадження таких моделей господарювання, що відповідають двом основним вимогам: а) покликані сприяти зменшенню екологічного сліду та негативного навантаження на довкілля, б) мають бути економічно привабливими та самоокупними, оскільки економічна мотивація залишається основним стимулом економічного розвитку. Прикладом такої моделі є економіка замкненого циклу, або циркулярна економіка (англ. *closed-loop economy, circular economy*), що ґрунтується на принципах відновлення, раціонального споживання та повторного використання відпрацьованих ресурсів. Роблячи акцент на використанні технологій, ресурсів та форм виробництва, які мінімізують відходи та інші види забруднень, циркулярна економіка скерована на радикальну трансформацію та екологізацію традиційної лінійної моделі господарювання, яка на сьогодні є основним забруднювачем довкілля.

Однією із складових циркулярної моделі економіки є ресайклінг – переробка відпрацьованих ресурсів, що дозволяє зменшити кількість відходів та залучених у виробництво нових сировинних ресурсів, завдяки використанню відходів як ресурсу для наступного циклу виробництва. Завдяки повторному використанню відпрацьованих ресурсів ресайклінг спричиняє зниження собівартості продукції та підвищення рентабельності виробництва, що створює додаткову економічну мотивацію для розвитку моделі циркулярної економіки.

У даний час широко застосовується різні методи ресайклінгу: а) інсінерація – скорочує обсяги відходів на 70-90%, при цьому створюється значний обсяг теплової енергії, що є економічно-вигідним для промислових підприємств, але водночас спалювання виділяє значну кількість шкідливих речовин; б) піроліз, або безкисневе спалювання, внаслідок якого відбувається розкладання відходів на прості речовини; в) хімічний ресайклінг (обробка відходів різними хімічними реагентами), в результаті чого отримують готову сировину, яка може бути використана для нового виробництва; г) механічний ресайклінг дозволяє подальше використання подрібнених відходів у виробництві ще раз.

Найбільш екологічно-безпечним і економічно-вигідним видом ресайклінгу є апсайклінг, що дозволяє використовувати відпрацьовані ресурси повторно, збільшуючи при цьому додану вартість новоствореного продукту. Перевагою апсайклінгу є те, що він, на відміну від інших видів ресайклінгу, для виробництва нового продукту потребує значно меншої кількості нових ресурсів (електроенергія, вода) та не створює при цьому значних викидів та відходів.

Застосування ресайклінгу створює такі економічними переваги як: зменшення кількості відходів та відповідно земель, що знаходяться під звалищами; надходження теплової енергії за рахунок спалювання відходів, що зменшує потребу у добуванні нових корисних копалин; отримання нових матеріалів, що можуть бути використані у виробництві повторно; продовження корисного використання та життєвого циклу продуктів; отримання прибутку компаніями, які займаються переробкою та економія ресурсів при виробництві нового продукту із вторинної сировини. З огляду на суттєві економічні вигоди, що створює ресайклінг, розвиток моделі циркулярної економіки, має стати пріоритетним завданням реалізації стратегії сталого розвитку як на рівні мікро-, так і на макроекономічному рівні.